

контрасту «визначене в тотальній невизначеності». Визначеність у цьому контексті є симулякром раціонального вибору споживача.

Отже, сучасна порівняльна реклама, яка апелює до раціональних основ вибору конкретного товару чи послуги, продукує рекламні міфологеми невизначеності, лише створюючи ілюзію повноти інформації.

Література:

1. Directive 2006/114/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 concerning misleading and comparative advertising. Official Journal of the European Union. 27.12.2006. L 376/21 – L 376/27.
2. Slyusar V. M., Koval V. O. Advertising in the modern urban space: a socio-philosophical analysis. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences. 2020. № 2 (88). P. 146 – 156.
3. Грицюта Н. М. Порівняльна реклама – етично некоректна технологія конкурентного середовища. Вісник Харківської державної академії культури. 2014. Вип. 42. С. 185 – 196.
4. Миронюк С. С. Про «невизначеність» у лінгвістиці. Український смисл. 2015. № 2015. С. 83 – 90.

Олександр ДЛУГОПОЛЬСЬКИЙ

доктор економічних наук, професор,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка,

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти в Україні

м. Тернопіль, Київ, Україна

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ: РЕАКЦІЯ НАЗЯВО НА ПАНДЕМІЮ COVID-19

Починаючи із кінця 2019 р. Національне агентство (НАЗЯВО) згідно чинного законодавства перебрало на себе від МОН України функції з акредитації освітніх програм ЗВО України [1]. Для ефективної роботи в цьому напрямку Головою, заступниками та членами Нацагенства, сформованим Секретаріатом було пророблено колосальну роботу із проведення конкурсу у експерти з акредитації та члени Галузевих експертних рад (ГЕР), тренінгів із он-лайн та оф-лайн підготовки експертів та членів ГЕР, запуску акредитаційних процедур за новими вимогами тощо. Було сформовано ГЕР за 29 галузями знань та підготовлено понад 3000 експертів із різних ЗВО та регіонів України. Із жовтня 2019 р. перші виїзні групи експертів почали свою роботу.

Станом на 25.03.2020 р. по 29-ти галузям проведено акредитацію 370 освітніх програм, з яких 62,4% отримали акредитацію строком на 5 років,

1,4% – зразкову акредитацію, 33,8% – відкладену акредитацію строком на 1 рік із висловленими рекомендаціями усунути виявлені недоліки протягом року, а 2,4% – відмову в акредитації освітніх програм через, переважно, фейковість освітнього процесу [2].

У зв'язку із пандемією COVID-19 та можливостями, які надає діджиталізація бізнес-процесів, з березня 2020 р. Нацагенство розпочало дистанційну акредитацію освітніх програм, прийнявши «Тимчасовий порядок проведення акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку». Основними положеннями прийнятого порядку є те, що, по-перше, активно використовуються технічні засоби відеозв'язку для проведення акредитаційної експертизи із залученням членів Нацагенства, а не лише експертів, по-друге, експертиза проводиться без фізичної присутності експертів в закладах, по-третє, ЗВО повинен забезпечити віртуальну зустріч зі стейкхолдерами та іншими учасниками освітнього процесу, по-четверте, для ЗВО це означає економію коштів на оплату проїзду і проживання експертів.

Загалом, протягом 2019–2021 рр. завдяки злагодженій роботі експертів, членів GER та Нацагенства було проведено акредитацію понад тисячі освітніх програм, деталізована інформація по яким наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Рішення НАЗЯВО за 2019-2021 рр. [3]

Рішення	Бакалаврський / магістерський рівні		Рівень доктора філософії		Загалом	
	кількість	%	кількість	%	кількість	%
Акредитація	729	64,8	284	82,3	1013	68,9
Зразкова	13	1,2	36	10,4	49	3,3
Умовна	350	31,1	24	7,0	374	25,4
Відмова	33	2,9	1	0,3	34	2,3

Нова процедура акредитації 2019-2021 рр. для ЗВО України охарактеризувалась низкою як позитивних, так і негативних чинників (табл. 2).

Порівняння акредитацій у форматах онлайн та оффлайн дозволяє дійти наступних висновків [5]. По-перше, недоліки одного формату автоматично стають перевагами іншого (табл. 3). Так, недостатність регіонального охоплення акредитаційних візитів, коли експерти з різних ЗВО, проте переважно одного регіону країни, відвідували заклад, програма якого

акредитується, очно, і працювали в ньому повних 3 робочих дні, нівелюється форматом он-лайн експертиз.

Таблиця 2

Нова процедура акредитації: pro et contra [2; 4]

Переваги	Недоліки
1) європейський підхід до акредитації освітніх програм, що базується переважно на якісних, а не кількісних індикаторах; 2) мінімальний ризик корупційних стосунків між учасниками акредитаційної експертизи; 3) орієнтація на консультативну допомогу ЗВО, а не ревізію чи контроль; 4) залучення широкого кола стейкхолдерів до експертизи освітніх програм (від студентів до роботодавців); 5) прозора процедура проходження рішень про акредитацію від експертів до Нацагенства; 6) мінімізація т.з. «паперової роботи», оскільки практично усі документи завантажуються та оцінюються у електронній формі тощо.	1) відносну непідготовленість багатьох ЗВО до нових умов акредитації та неправильне розуміння ключових цінностей акредитаційного процесу; 2) високі витрати на акредитацію для ЗВО; 3) конфліктні моменти, які виникають в процесі оцінки освітніх програм між членами ГЕР та експертами, що вимагають додаткової реакції членів Нацагенства тощо.

Саме формат онлайн акредитацій дозволяє залучити експертів із різних регіонів країни, які досить віддалено розташовані, мінімізувати витрати на відрядження та здешевити процедуру акредитації, що є вкрай актуальним для ЗВО. По-друге, реалії сьогодення вимагають швидких реакцій і гнучкого прилаштування до нових вимог, тому формат онлайн стає усе більш затребуваним практично в усіх сферах освіти і науки – від формальної до неформальної освіти, проведення конференцій, симпозіумів, акредитацій, до обміну науковими ідеями, проектної роботи, грантрайтингу тощо.

Таблиця 3

Особливості офф-лайн та он-лайн акредитацій освітніх програм

Критерії	Оффлайн формат	Онлайн формат
1. Регіональне охоплення	–	+
2. Ідентифікація активності експертів	–	+
3. Живе спілкування (обмін емоціями)	+	–
4. Тімблдінг	+	+ / –
5. Таймінг	+ / –	+
6. Технічні проблеми	+	–
7. Матеріальні витрати	–	+
8. Витрати часу	+	+

Практика демонструє, що так чи інакше освітянська спільнота активно пристосовується до нових умов, керівництво ЗВО переформатовує роботу із стейкхолдерами, студенти отримують можливість реального вибору

дисциплін та залучення у освітній процес в якості повноправного суб'єкта, а керівництво ЗВО починає усвідомлювати важливість не кількості, а якості освіти (якість програм, якість науково-педагогічного персоналу, якість студентів), а також раціонального витрачання обмежених ресурсів на акредитацію програм.

Література:

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua>.
2. Длугопольський О.В. Акредитація освітніх програм: перші півроку роботи Національного агенства // Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (28 квітня 2020 р.). Херсон. С.402-404.
3. Квіт С.М. Рік акредитації освітніх програм за новою процедурою: Презентація. К.: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2021.
4. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти / За заг. ред. С. Квіта, О. Єременко. К.: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2021. 364 с.
5. Stukalo N., Dluhopolskyi O. Educational programs accreditation in pandemic times: challenges for NAQA (Ukraine) // Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala. 2020. Vol.12(1Sup2). P.167-172.

Микола БАРМАК

*доктор історичних наук, професор,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

ЕЛЕМЕНТИ ТРАДИЦІЙНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВБРАННЯ ЯК ЧИННИКИ ЦІННІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Традиційне українське вбрання є одним із символів українства, складовою, без якої неможлива національна ідентичність українського народу. Одяг завжди був оберегом, яким наші пращури прагнули захиститися від несподіванок долі, хвороб і бід, а вишиті візерунки, за моїм глибоким переконанням, є символами прадавньої втраченої мови. Кажуть, що одяг передає енергетику тієї людини, яка колись її носила, – може передатися добро, зло, багатство, байдужість тощо. Перше, з чим асоціюється українське традиційне вбрання, це, безумовно, вишита сорочка. Це той чи не єдиний елемент, який і сьогодні є достатньо